

İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.
BORSA İSTANBUL A.Ş. PARA PİYASASI TAKAS VE MERKEZİ KARŞI TARAF HİZMETİ
ESASLARI YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönerge'nin amacı, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi'nin, Borsa İstanbul Para Piyasası'nda merkezi takas kuruluşu olarak vereceği merkezi karşı taraf hizmetine yönelik üyelik, risk yönetimi ve teminat, takas, temerrüt, disiplin, gelir ve diğer konulara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi'nin merkezi takas kuruluşu olarak Borsa İstanbul Para Piyasası'nda vereceği merkezi karşı taraf hizmetlerine yönelik üyelik, risk yönetimi ve teminat, takas, temerrüt, disiplin, gelir ve diğer konulara ilişkin hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 30/12/2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 77 ve 78 inci maddeleri, 18/07/2013 tarihli ve 28711 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği, 14/08/2013 tarih ve 28735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'ne dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanım ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Yönerge'de geçen;

- Açık Teklif Yöntemi:** Takasbank'ın bir işlemin gerçekleştiği anda Piyasa katılımcıları arasına girerek alıcıya karşı satıcı ve satıcıya karşı ise alıcı konumuna geçmesini,
- Borsa/BİAŞ:** Borsa İstanbul Anonim Şirketi'ni
- Çoklu Pozisyon Hesabı:** Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan, üyelerin kendi portföylerine veya müşterilerine ait pozisyonlarının toplu olarak izlendiği ancak her hâlükârda MKT üyesinin kendisine ait pozisyonlarla müşterilerine ait pozisyonların ayrıştırıldığı hesapları,
- Değerlenmiş Teminat:** Toplam yatırılmış teminatın, teminat değerlendirme katsayıları, grup limitleri ve alt grup limitleri uygulaması sonucu hesaplanan tutarını,
- Genel Müdür:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürü'nü,
- Genel Yönetmelik:** 30/05/2013 tarihli ve 28662 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmeliği,
- Kanun:** 30/12/2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nu,
- Kurul:** Sermaye Piyasası Kurulu'nu,

- ğ) **MKT:** Merkezi karşı tarafı,
- h) **Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği:** 14/08/2013 tarihli ve 28735 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’ni,
- ı) **Merkezi Takas Yönetmeliği:** 18/07/2013 tarihli ve 28711 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği’ni,
- i) **Piyasa:** Borsa İstanbul Para Piyasası’nı,
- j) **Portföy Bazlı Teminatlandırma:** Takasbank tarafından MKT üyelerinden alınacak teminat tutarlarının aynı hesaptaki varlıklar arasındaki korelasyonların risk azaltıcı etkileri dikkate alınmak suretiyle hesaplanmasını,
- k) **Pozisyon:** Piyasa’da gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan takas borç ve alacaklarını,
- l) **Prosedür:** Yönerge’de belirlenen kural ve esaslar çerçevesinde işleyiş ve uygulamalara ilişkin usulleri içeren ve Genel Müdür tarafından onaylanan uygulama esaslarını,
- m) **Sistem:** Borsa İstanbul Para Piyasası’nda gerçekleştirilen işlemlerin takası amacıyla oluşturulan Takasbank sistemini,
- n) **Takas:** Piyasa’da gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan yükümlülüklerin, Takasbank tarafından belirlenen süre ve şartlarda, üyeler tarafından yerine getirilmesi suretiyle ve yatırılan teminatlar çerçevesinde taraflar arasında nakit transferini sağlayan süreçlerin tamamını,
- o) **Takasbank:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi’ni,
- ö) **Tekil pozisyon hesabı:** Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan hesapların alt hesabı olarak üyelerin tek bir müşterisine veya üyelerin kendi portföylerine ait pozisyonların izlendiği hesapları,
- p) **Teminat hesapları:** Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan, üyelerin kendi portföylerine veya müşterilerine ait pozisyonlar nedeniyle bulundurmaları gereken teminatların izlendiği hesapları,
- r) **TCMB:** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi’ni,
- s) **Üye:** Takasbank tarafından Piyasa’da merkezi karşı taraf olarak verilen takas hizmetlerine taraf olmalarına, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 6 ncı maddesi çerçevesinde izin verilen MKT üyelerini,
- ş) **Yönerge:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul Para Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Yönergesi’ni,
- t) **Yönetim Kurulu:** Takasbank Yönetim Kurulu’nu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Üyeliğe İlişkin Esaslar

Üyelik

MADDE 5- (1) Yönerge’nin 6 ncı maddesinde belirlenen şartları sağlayan banka ve aracı kurumlar Yönetim Kurulu tarafından yetkilendirilmeleri koşuluyla Piyasa’da yapılan işlemler için Takasbank tarafından verilecek MKT uygulamasına üye olabilirler.

(2) Piyasa’da işlem yapan üyeler Doğrudan MKT Üyesi olarak kabul edilir.

MKT Üyelik şartları

MADDE 6- (1) Üyelik şartlarının sağlandığının tespiti ve değerlendirmesi Takasbank'a ait olup üyelik için asgari olarak aşağıdaki koşulların sağlanmış olması gerekir:

- a) Merkezi Takas Yönetmeliği'nin üyeliğe ilişkin şartlarının sağlanmış olması,
- b) Piyasa'da mevzuata aykırılıklar sebebiyle işlem yapma yetkisinin kaldırılmamış olması,
- c) İçeriği Takasbank tarafından belirlenen MKT hizmetine ilişkin sözleşme ve/veya taahhütnamelerin imzalanarak Takasbank'a ibraz edilmiş olması,
- ç) Mali bünyesinin Takasbank'a karşı taahhütlerini yerine getirebilecek düzeyde olması,
- d) Takasbank tarafından talep edilecek diğer bilgi ve belgelerin sunulmuş olması.
- e) Üyelerin Yönetim Kurullarınca; bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemleri ile ilgili Takasbank tarafından belirlenen örneğe uygun beyannameyi onaylayarak ibraz etmiş olmaları,
- f) Banka ve aracı kurumların Doğrudan MKT Üyesi olabilmesi için;
  - i. İlgili mevzuat uyarınca sınırlı veya genel saklama hizmetine ilişkin yetkisinin bulunması,
  - ii. Aracı kurumların asgari 10.000.000 TL, bankaların 50.000.000 TL özsermayeye sahip olması,
  - iii. Takasbank tarafından yapılan içsel derecelendirme sonucunda asgari D notuna sahip olması,

(2) Takasbank tarafından yapılan içsel derecelendirme çalışması kapsamında firmanın notunun belirlenmesinde ilgili firmanın mali tabloları, faaliyet raporu, firma tanıtıcı bilgiler formu, firma ana bilgiler formu, piyasalardaki işlem hacimleri, TL saklama bakiyeleri, temerrüt ve istihbarat bilgileri, varsa derecelendirme kuruluşlarından alınan notlar, piyasa istihbarat bilgileri ile yazılı ve görsel medyada çıkan haberler kullanılır. Takasbank kullandığı içsel derecelendirme metodolojisinde dikkate aldığı parametreler ile bu parametrelerin derecelendirme notlarına etkisini internet sitesinde duyurur.

(3) Takasbank teknik altyapı, bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemlerinde arayacağı asgari kriterleri belirlemeye, aranan kriterleri karşılayamayan kuruluşlara uyum için süre vermeye, taahhüt almaya ve kriterlerin sağlanıp sağlanmadığını denetlemeye yetkilidir.

(4) Yönetim Kurulu, asgari özkaynak tutarlarını ilgili sermaye piyasası ve bankacılık düzenlemeleri ile piyasa şartlarını dikkate alarak artırmaya veya eski düzeyine kadar indirmeye yetkilidir.

Üyelik başvurusu ve kabulü

MADDE 7- (1) Üyelik için başvuracak kuruluşların, Takasbank Genel Müdürlüğüne hitaben başvuru talebini ve bu Yönerge'de üyelik için aranan şartların yerine getirildiğini tevsik eden bilgi ve belgeleri içeren bir yazı ile müracaatta bulunması ve bu yazının ekinde, Merkezi Takas Yönetmeliği'nin 10 uncu maddesinde belirtilen bilgi ve belgeler ile aşağıda belirtilen belgeleri Takasbank'a göndermeleri gerekmektedir.

- a) Üyelik başvuru formu,
- b) Yetki Belgesi (noter tasdikli örneği),
- c) Doğrudan MKT üyeliği için başvuran yatırım kuruluşlarının Piyasa'da faaliyet gösterdiğine dair Borsadan alınacak belge,
- ç) Üyelik Sözleşmesi ve Sözleşme Öncesi Bilgi Formu

- d) Nakit, Kıymet, Teminat, Şartlı Virman ve Elektronik Fon Transfer (EFT) Talimatı Taahhütnamesi,
  - e) Faks Cihazı ile İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'ye Gönderilecek Müşteri Talimatları ile İlgili Uygulama Sözleşmesi,
  - f) Takasbank tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde talep edilecek diğer belgeler
- (2) Üyelik başvurularının Takasbank tarafından değerlendirmeye alınması için, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan bilgi ve belgeler ile Takasbank tarafından istenecek diğer bilgilerin tamamlanmış olması gerekir. Takasbank yapılan başvuruları 6 ncı maddede aranan şartların yerine getirilip getirilmediği açısından değerlendirir. Başvuruya ilişkin Takasbank tarafından alınan karar ilgiliye 2 ay içerisinde yazılı olarak bildirilir.
- (3) Üyelik başvurusu kabul edilen kurumun Takasbank nezdinde faaliyetlerine başlayabilmesi için üyelik başvurusunun uygun görüldüğünün tebliğinden itibaren 1 ay içerisinde;
- a) Üyelik teminatını yatırması,
  - b) Garanti Fonu katkı payını yatırması,
  - c) Takasbank sistemi üzerinde Üye adına işlem yapacak olan personeli yetkilendirmesi gerekir.
- (4) Aksi takdirde ilgili kuruma verilen üyelik izni iptal edilir. Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirildiği tarih, kurumun Piyasa'da sunulan merkezi karşı taraf hizmetine üye olduğu tarih olarak kabul edilir ve Üye bu tarihten itibaren işlem yapmaya hak kazanır.
- (5) BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasasına üye olan kurumların yalnızca, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan beyanname ile bu maddenin birinci fıkrası (ç) bendinde yer alan yükümlülüğü yerine getirmesi gerekir.
- (6) BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasası üyelik teminatı yatırmış kurumlar üyelik teminatından muafır.

Üyelerin genel yükümlülükleri

MADDE 8- (1) Üyelerin aşağıda sayılan hususlara uyması zorunludur:

- a) Bu Yönerge ve ilgili diğer mevzuatla merkezi karşı taraf hizmetine ilişkin olarak belirlenen tüm ilke ve kurallara uygun hareket etmek,
- b) Müşterilerine ve diğer üyelere karşı iyi niyet ve dürüstlük ilkelerine uygun davranmak,
- c) Takasbank tarafından öngörülen garanti fonu katkı paylarını yatırmak,
- ç) MKT üyesi olabilmek için gerekli iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim mekanizmalarının sürekliliğini sağlamak amacıyla gerekli tüm önlemleri almak,
- d) Ayırıştırılmış tekil hesap açılması durumunda, Takasbank nezdinde üye hesapları ile bunlara bağlı alt hesapların taşınmasının gerektiği hallerde devralacak bir MKT üyesinin önceden belirlenmiş olması halinde müşterileri ile imzaladığı çerçeve sözleşmelerde söz konusu hususa ilişkin bilgilere yer vermek,
- e) Ayırıştırılmış tekil hesap açılması durumunda, teminatların izlendiği hesapların yapısı ve Takasbank tarafından sağlanan ayırıştırmanın kapsamı, Takasbank nezdinde açılan teminat hesapları üzerindeki tasarruf yetkisinin Üyeye ait olduğu ve Takasbank tarafından bu yetkinin sadece bulunması gereken teminatla sınırlı olarak kısıtlandığı hususlarında müşterilerinin tam ve doğru olarak bilgilendirilmesini temin etmek,
- f) Üyenin altında yer alan pozisyon hesaplarında diğer müşterilerin pozisyonlarının da izlendiği, bu hesaplarla ilişkilendirilen teminatların çoklu hesaptan kaynaklanan toplam risk için kullanılacağı ve bu hesaplarla ilişkilendirilen teminatların Takasbank tarafından üyeye ait olduğunun

kabul edildiği hususunda müşterilerini bilgilendirmek,

g) Üyenin kendi namına yaptığı işlemler için yatırılacak teminatları kendilerine ait varlıklardan karşılamak,

ğ) Müşterilerine ait pozisyonlar için yatırılacak teminatları kendilerine ait veya Kanun'a uygun mülkiyet devri sözleşmeleriyle üzerinde tasarruf yetkisi kazandığı teminatlarla karşılamak,

h) Müşteri pozisyonları için yatırılan teminatlar müşterilerden veya diğer kişi ve kurumlardan mülkiyet devri sözleşmeleriyle sağlanmışsa, mülkiyet devir sözleşmelerinin muhafazasını, teminatların sağlandığı müşteri, kişi ve kurumlar ile ilgili pozisyon hesaplarına yatırılan teminatların eşleştirilmesini temin edecek sağlıklı bir kayıt ve izleme sistemi kurmak,

ı) Müşteri varlık ve teminatlarının izlenmesine ve saklanmasına ilişkin Kanun ve diğer ilgili düzenlemelerde yer alan tüm ilke ve kurallara uygun hareket etmek,

i) Takasbank tarafından talep edilen aidat, ücret, komisyon ve diğer yükümlülükleri süresi içinde yerine getirmek,

j) Takasbank nezdindeki pozisyon ve teminat hesapları ile kendi nezdindeki portföy ve müşteri hesaplarına ilişkin kayıtlar arasında sürekli mutabakatı tesis etmek,

k) Teminatları Takasbank nezdindeki ilgili teminat hesaplarına yatırmak,

l) Bu Yönerge kapsamındaki iş ve işlemleri ile ilgili olarak Takasbank ve Kurul tarafından gerekli görülen hususlarda talep edilecek her türlü bilgi ve belgeyi vermek ve Takasbank ile Kurul tarafından görevlendirilenlerce yapılacak incelemelerde her türlü desteği sağlamak,

m) Yasal olarak tutmakla yükümlü oldukları defter ve kayıtlara ek olarak, Takasbank tarafından kararlaştırılan diğer kayıtları tutmak, bilgi ve belgeleri usulüne göre düzenlemek; bunları periyodik olarak veya Takasbank'ın istediği zamanlarda Takasbank'a iletmek ve söz konusu kayıt ve belgeleri 2 yıl boyunca saklamak,

n) Bu Yönerge kapsamındaki diğer yükümlülüklerini süresi içerisinde ve eksiksiz olarak yerine getirmek.

(2) Herhangi bir Üyenin, yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getiremeyeceğini öngörmesi halinde, durumu sebeplerini de içeren tüm tevsik edici bilgi ve belgelerle birlikte ivedilikle Kurula ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmesi zorunludur. Söz konusu bildirim, Takasbank'ın bu Yönerge'de belirlenen tedbirleri almasına engel teşkil etmez.

Üye faaliyetlerinin kısıtlanması

MADDE 9- (1) Üyelerin bu Yönerge kapsamındaki faaliyetleri, aşağıdaki durumlarda Takasbank tarafından kısıtlanabilir.

a) Merkezi Takas Yönetmeliği'nin 13 üncü veya Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 14 üncü maddesi uyarınca, takas hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarında faaliyetlerinin durdurulması veya üyelikten çıkarılması,

b) Yönerge, Prosedür ve üyelik sözleşmesinde belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,

c) Üye ile ilgili; protesto, haciz, ihtiyati tedbir gibi olumsuzluklar tespit edilmesi, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulması, ilgili faaliyet yetki belgesinin iptali, BİAŞ nezdindeki herhangi bir piyasada işlem gören sermaye piyasası araçları ile ilgili işlem yapmasının yasaklanması haklarında tedrici tasfiye ya da iflas kararı verilmiş olması veya olumsuz istihbarat alınması,

ç) Takasbank tarafından periyodik olarak yapılan; istihbarat, mali tahlil ve/veya

derecelendirme çalışması sonucu Üyenin kredi değerliliğinin olmadığı veya azaldığının tespit edilmesi.

- (2) Üyeler, haklarında Kurul tarafından getirilen işlem yasağı ve benzeri kısıtlamalar olan kişilere ait hesaplarda işlem yapamazlar.
- (3) Bu maddede yazılı durumlardan birinin ortaya çıkması halinde Takasbank, Üyenin mevcut pozisyonlarının kısmen veya tamamen tasfiye edilmesini kararlaştırabilir.
- (4) Üyenin faaliyetlerinin bu maddede yer alan hususlar nedeniyle kısıtlanması halinde durum, Borsa'ya, Kurul'a ve ilgili kamu otoritesine bildirilir.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 10- (1) MKT üyeliği,

- a) Bu Yönerge ve ilgili diğer düzenlemelerde belirlenen MKT üyeliği şartlarından herhangi birinin kaybedildiğinin Takasbank tarafından tespit edilmesi,
  - b) Bu Yönerge veya ilgili diğer düzenlemelerde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle MKT sisteminin güvenli ve kesintisiz işlemlerini tehlikeye düşürecek önemli nitelikte risklerin ortaya çıktığının Takasbank tarafından tespit edilmesi,
  - c) MKT Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri çerçevesinde faaliyetleri kısıtlanan MKT üyelerinin aynı maddenin altıncı fıkrası ile kendilerine verilen azami altı aylık süre içinde ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması,
  - ç) MKT üyesinin kendisinin talep etmesi, hallerinde Yönetim Kurulu kararı ile sona erdirilebilir.
- (2) Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi çerçevesinde MKT üyeliğini sona erdirmek isteyenler, durumu Takasbank'a yazılı olarak bildirir. Şu kadar ki, MKT üyeliğini sona erdirmek isteyen ilgili üyenin, bu Yönerge ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olması şarttır. Bu hallerde Yönetim Kurulu, MKT üyeliğini sona erdirmeye izin verebilir. Üyelikten ayrılma talebinin yönerge ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki tüm yükümlülükler yerine getirilmeden yapılması halinde üyeye bu yükümlülüklerini tamamlaması için, talebi bildirdiği tarihten itibaren 30 günlük süre verilir. Verilen süre içerisinde yükümlülüklerini yerine getiren üye durumu yazılı olarak Takasbank'a bildirir, bildirim sonrası gerçekleşecek ilk Yönetim Kurulu toplantısında Üyenin ayrılma talebi ele alınır. 30 günlük süre içerisinde yükümlülüklerini tamamıyla yerine getirmeyen üyeler ancak tüm pozisyon ve yükümlülüklerini kapattıktan sonra üyelikten çıkmak için tekrar başvuruda bulunabilir.
- (3) Takasbank, bir MKT üyesinin üyeliğini sona erdirirken Borsa'nın görüşünü alır.
- (4) MKT üyeliğinin sona erdirilmesi durumunda dâhi, üyeliğin sona erdirilmesine ilişkin Yönetim Kurulu kararı tarihine kadar yapılmış işlemlerle ilgili söz konusu kuruluşun Takasbank'a karşı bu Yönerge ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki yükümlülükleri devam eder.
- (5) MKT üyeliği sona erdirilen üye hakkında; Kurul, ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ile Borsa'nın ivedilikle bilgilendirilmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Takas ve MKT hizmeti esasları

Takasbank'ın sorumluluğu

MADDE 11- (1) Takasbank, Piyasa'da gerçekleştirilen ve Sistem'de takası yapılan işlemlerde açık teklif yöntemiyle merkezi karşı taraftır. Söz konusu işlemlerde Takasbank alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı ise alıcı konumunda takasın tamamlanmasını taahhüt eder. Takasbank; Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinde belirlenen sınırlar ve piyasa likidite koşulları saklı kalmak kaydıyla, Üyeler tarafından bu Yönerge'de ve mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak Piyasa'da yaptıkları işlemlerden kaynaklanan takas yükümlülüklerini merkezi karşı taraf olarak üstlenir.

(2) Açık teklif yönteminde Takasbank'ın işlemin taraflarına karşı olan yükümlülüğü, alım ve satım emirlerinin Piyasa'da eşleştiği anda başlayıp işlemin vade sonunda takasın tamamlanmasıyla son bulur. Borsa tarafından iptal edilen işlemlere ilişkin, Takasbank'ın taraflara karşı olan yükümlülüğü, Takasbank tarafından işlemlerin iptal edildiğine dair güncellemeler yapıldığı anda ortadan kalkar. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin 4 üncü fıkrası çerçevesinde işlem bazında Üyeye tahsis edilen limitin aşıldığı durumda, 21 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, imtina ettiği işlemlerden kaynaklanabilecek zararlardan sorumlu değildir.

(3) Piyasa'da gerçekleşen işlemlerde Takasbank'ın muhatabı üyelerdir. Üyelerin müşterilerine karşı olan yükümlülüklerinden Takasbank sorumlu değildir.

(4) Temerrüt durumunda ortaya çıkacak likidite ihtiyaçlarının ve zararın karşılanmasında Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin Beşinci Bölümünde yer alan hükümler, likidite koşulları ve kısıtları ile sınırlı olmak üzere uygulanır.

Takas tarihi ve süresi

MADDE 12- (1) Piyasa'da gerçekleştirilen işlemlerin takası aynı gün (T+0) gerçekleştirilir. İleri valörlü işlemlerin takası ise valör tarihinde gerçekleşir.

(2) Takas süreleri belirlenirken Takasbank ve Piyasa'nın açık olduğu iş günleri dikkate alınır.

(3) Yarım günlerde uygulanacak takas süreçleri Takasbank tarafından belirlenerek üyelere duyurulur.

(4) Taraflarca nakit yükümlülüğünün takas tarihinden önce yerine getirilerek takas işlemlerinin sonuçlandırılması mümkün değildir.

(5) Piyasa'nın takas son saatleri Borsa'nın görüşü alınarak Prosedür'de belirlenir.

(6) Piyasa'da gerçekleştirilen işlemlere ilişkin yükümlülükler Prosedür'de duyurulan saatler içerisinde yerine getirilir. Aksi halde temerrüt hükümleri uygulanır.

(7) Takas süresi; takas, saklama, ödeme veya piyasa işletim sistemlerinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle Genel Müdür tarafından geçici olarak değiştirilebilir.

Takasın kesinliği

MADDE 13- (1) Piyasa'da gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak ortaya çıkan takas talimat ve işlemleri ile ödeme işlemleri üye faaliyetlerinin geçici ya da sürekli olarak durdurulması, idari ve adli merciler nezdinde tasfiye işlemlerine başlanması durumu da dâhil olmak üzere, geri alınamaz ve iptal edilemez.

(2) Üye faaliyetinin durdurulduğu veya bu sonucu doğurabilecek her türlü kararın Takasbank'a tebliğ edildiği anda ivedilikle işlemlerin durdurulması için Borsa bilgilendirilir.

(3) Piyasa'da gerçekleşerek takas sistemine aktarılan tüm sözleşmelerin takas işlemleri bu Yönerge hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılır.

(4) Üyenin Takasbank nezdinde bulunan mevcut nakit ve menkul kıymet bakiyeleri ile tesis etmiş olduğu

teminatlar, yükümlülüklerinin sona erdirilmesi için kullanılır.

Netleştirme

MADDE 14- (1) İşlemin vade ve valör günü netleştirme yapılarak üye bazında borç alacak bilgisi oluşturulur.

- (2) Piyasa’da gerçekleştirilen işlemlerde net borç veya alacak tutarı, üyenin ilgili takas tarihi itibariyle;
- Portföy hesabına gerçekleştirdiği işlemler “Üye Risk Grubu”
  - Müşterileri adına gerçekleştirdiği işlemler “Müşteri Risk Grubu” baz alınarak hesaplanır.

Teslim karşılığı ödeme prensibi

MADDE 15- (1) Takas işlemlerinde teminatların teslimi karşılığı ödeme prensibi uygulanır. Teminat yükümlülüklerini yerine getirmeyen üyelerin nakit alacakları ödenmez.

- (2) Kısmi olarak yerine getirilen yükümlülükler karşılığında alacaklar da kısmi olarak ödenir.

Piyasa takas işlemleri

MADDE 16- (1) Piyasa’da gerçekleşen işlemlerde Takasbank’ın muhatabı üyelerdir.

- (2) Takas yükümlülükleri risk grubu bazında oluşturulur.
- (3) Piyasa’da gerçekleştirilen işlemlere ilişkin nakit yükümlülükleri, her üye için Takasbank nezdinde açılan ve Prosedür ile duyurulan borç kapatma hesabına takas günü son saatine kadar ödenir.
- (4) Piyasa’da üyelerin kendi portföyüne ait işlemler “Üye Risk Grubu”, müşteriler hesabına yapılan işlemler “Müşteri Risk Grubu” olmak üzere iki ayrı risk grubu bazında takip edilir.
- (5) Üyenin her iki risk grubuna da ait borcu olması durumunda kısmi olarak ödenen tutarlar öncelikle “Müşteri Risk Grubu” borcunu kapatmak için kullanılır.
- (6) Alacak dağıtımı yapılan üyenin diğer bir risk grubuna ait borcu olması durumunda, dağıtılan alacak, üyenin borçlu olduğu risk grubuna ait borcuna mahsup edilir.
- (7) Alacak dağıtımı yapılabilmesi için üyenin teminat yükümlülüğünü yerine getirmiş olması gerekir. Teminat yükümlülüklerini yerine getirdikleri belirlenen üyelere alacakları, serbest cari hesaplarına belirli aralıklarla sistem tarafından otomatik olarak aktarılır.
- (8) Dağıtılabilir bakiyenin yetersiz olması durumunda alacak dağıtımı oransal olarak yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hesap İşlemleri

Hesap Yapısı

MADDE 17- (1) Piyasa’da işlem yapmak isteyen bütün üyeler, işlemlerini gerçekleştirilebilmek için gerekli olan nakit, işlem teminatı ve garanti fonu hesaplarını Takasbank nezdinde açmak zorundadırlar.

- (2) Takasbank nezdinde hesabı bulunan üyeler için ilgili hesaplar otomatik olarak açılır.
- (3) İşlem teminatları Portföy için “Üye” ve Müşteriler için ise “Müşteri” olmak üzere iki farklı hesapta takip edilir.
- (4) Pozisyon hesaplarında işlemlerin netleştirilmesi sonucu hesaplanan net tutarlar yer alır. Risk yönetimi,

pozisyon hesapları üzerinden yapılır.

Ayrıştırma

MADDE 18- (1) Piyasa’da müşteri işlem, pozisyon ve teminatları, Üyeye bağlı olarak açılan çoklu veya tekil işlem ve pozisyon hesapları ile bu hesaplarla ilişkilendirilen teminat hesaplarında, Üyenin kendi işlem, pozisyon ve teminatlarından ayrı şekilde izlenir.

(2) Üyenin kendi portföyüne ait işlem, pozisyon ve teminatlar, münhasıran üyeler için açılacak tekil işlem ve pozisyon hesabı ile bu hesapla ilişkili teminat hesabında izlenir.

Hesap taşıma

MADDE 19- (1) Pozisyon hesaplarında izlenen pozisyonlar ve bu pozisyonlarla ilişkili teminatlar, Takasbank’ın uygun görmesi halinde, devreden ve devralan MKT üyelerinin talimatıyla Takasbank tarafından MKT üyeleri arasında taşınabilir. Bu halde, devreden MKT üyesi, pozisyon ve teminatları devredilecek müşterilerinin yazılı onayını alır.

(2) Birden çok müşterinin pozisyonlarının bulunduğu hesapların taşınabilmesi için, hesaplarda pozisyonu bulunan tüm müşterilerin talimatı gereklidir. Taşınması için müşterilerce talimat verilen pozisyon hesapları ile ilişkili teminatlar üyenin talimatı ile taşınır.

(3) Takasbank’ın hesap taşıma taleplerini takas işlemlerinin sıhhati ve takasın güvenliği açısından reddetme hakkı saklıdır.

(4) Temerrüt veya diğer sebeplerle üyelik faaliyetleri kısıtlanan veya üyeliği sona erdirilen bir Üyeye bağlı hesaplarda izlenen pozisyonlar ile bu pozisyonlarla ilişkili teminatların bir başka Üyeye aktarılması durumunda ise, taşıma işlemleri;

a) Devreden Üye ile Takasbank arasında imzalanmış olan sözleşmede devralacak Üyeye ilişkin önceden bir belirleme yapılmış olması halinde sözleşmede yer alan hükümler çerçevesinde,

b) Devreden Üye ile Takasbank arasında imzalanmış olan sözleşmede devralacak Üyeye ilişkin önceden bir belirleme yapılmamış olmasına rağmen taşınmanın gerçekleşeceği tarihe kadar devreden Üyenin devralacak bir Üye ile sözleşme yapması halinde bu sözleşmede yer alan hükümler çerçevesinde,

c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan hükümlere uygun olarak bir belirleme yapılmamış olması durumunda ise Takasbank tarafından devralacak bir Üyenin bulunabilmesi halinde,

Takasbank tarafından gerçekleştirilir.

(5) Hesap taşıma işlemi yapılması durumunda aktarılan hesaplarda yer alan teminatlar, faaliyetleri kısıtlanan veya üyeliği sona erdirilen Üye nezdindeki kayıtlarla Takasbank kayıtları arasında mutabakat sağlanana kadar çekilemez. Adli ve idari mercilerce sürdürülen takiplere ilişkin hükümler saklıdır.

(6) Pozisyon ve teminatları devralacak bir Üyenin bulunmaması, bulunması için yeterli süre olmaması veya teminat açığı sebebiyle taşınamayan veya pozisyonların tasfiyesi sonrasında teminat açığı oluşan hesaplar Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin Beşinci Bölümündeki esaslar dâhilinde tasfiyeye tabi tutulabilir. Devralacak bir Üye bulunmaması sebebiyle taşınamayan hesaplardaki pozisyonların tasfiyesi sonrasında oluşacak teminat bakiyesi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 27 nci maddesi çerçevesinde iade olunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Risk Yönetimi ve Teminatlandırma Esasları

Risk yönetimi

MADDE 20- (1) Piyasa’da risk yönetimi Takasbank tarafından yapılır.

(2) Piyasa’da üyenin kendi adına yaptığı işlemler “Üye” hesabı altında, müşterileri adına yapmış olduğu işlemler çoklu pozisyon hesabı şeklinde açılan müşteri hesabı altında izlenir. Risk yönetimi bahse konu 2 adet hesap/risk grubu üzerinden yürütülür.

(3) Her bir hesaba/risk grubuna ilişkin teminat gereksinimi ayrı ayrı hesaplanır ve her bir pozisyon hesabının teminat yeterliliği ayrı ayrı kontrol edilir.

(4) Piyasa’da işlem öncesi, işlem anı ve işlem sonrası risk yönetimi süreçleri uygulanır. İşlem öncesi ve işlem anı risk yönetimi süreçlerinde yeterli teminata sahip olmayan hesaplar ile teminat tamamlama çağrısı bulunan hesapların işlemlerine ilişkin kurallar Prosedür’de belirlenir.

(5) Üyelerin Takasbank nezdinde açtıkları risk grubu hesaplarında yer alan takas pozisyonları, garanti fonu katkı payları ile teminatlar Takasbank tarafından güncelleme işlemine tabi tutulur.

(6) Teminat tamamlama çağrıları, Takasbank tarafından sağlanan üye ekranları veya raporlama yoluyla yapılır. Teminat tamamlama çağrısının sistem aracılığı ile gönderilmesi durumunda, başkaca bir ihbar ve bildirim gerek kalmaksızın üyenin çağrıyı aldığı kabul edilir. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan teminat tamamlama çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar.

(7) Takasbank tarafından gün içi ve gün sonunda uygulanacak risk yönetimi süreçleri, teminatların hesaplanmasında kullanılacak model ve/veya parametrelerin içeriği ve hesaplanma yöntemleri ve teminat tamamlama son süreleri Prosedür’de açıklanır.

(8) Prosedür’de belirlenen saate kadar teminatı yeterli olmayan hesaplar için temerrüt cezası uygulanır ve teminatın tamamlanmadığı durumlarda takas alacakları dağıtılmaz.

Risk limitleri

MADDE 21- (1) Takasbank, MKT hizmeti verdiği Piyasa’da Üyelere mali yeterlilikleri nispetinde risk limitleri tanımlar. Risk limitleri Piyasa için ayrı olarak belirlenebileceği gibi MKT hizmeti verilen tüm piyasalar için toplam olarak da belirlenebilir. Risk limitleri, Üyelerin MKT hizmeti verilen piyasalarda taşıdıkları pozisyonlar nedeni ile bulunması gereken teminat tutarları üzerinden belirlenir.

(2) Üye bazında belirlenen limit sadece ilgili üyeye Takasbank tarafından bildirilir.

(3) Üyenin MKT hizmeti verilen tüm piyasalarda kendisi ve müşterileri için almış olduğu tüm pozisyonlardan kaynaklı toplam bulunması gereken teminatının risk limitini aşp aşmadığı gün içerisinde de kontrol edilir.

(4) Risk limitini aşan üyenin emir iletmemesi esastır. Sorumluluk üyeye aittir.

ALTINCI BÖLÜM

Teminatlara İlişkin Esaslar

Başlangıç teminatı

MADDE 22- (1) Borsa İstanbul Para Piyasası’nda alınan pozisyonlardan kaynaklanan risklerin karşılanması amacıyla Üyelerden başlangıç teminatı talep edilir. Başlangıç teminatı, üyenin temerrüde düşmesi halinde, temerrüdün ortaya çıktığı andan çözümlenmesine kadar geçen sürede Piyasa’da meydana gelebilecek

faiz değişimlerini karşılamak için başlangıçta alınır. Başlangıç teminatına esas istatistiksel parametrelerin belirlenmesinde güven dőzeyi 99,5'den, elde tutma sőresi ise 2 günden az olmamak üzere Prosedőr'de belirlenecek güven dőzeyleri ve elde tutma sőreleri kullanılır. Volatilite hesaplamalarında kullanılacak tarihsel veri setlerinin, temin edilebildiği takdirde asgari son 12 aylık dönemi kapsaması gerekir.

(2) Piyasa'da teminat gereksinimlerinin hesaplanmasında portföy bazlı teminatlandırma yöntemi kullanılır. Teminat gereksinimi hesaplanırken farklı risk gruplarına ilişkin pozisyonlar arasında netleştirme yapılmaz. Teminatlandırma yöntemine ilişkin uygulama esasları Prosedőr'de açıklanır.

Teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilebilecek kıymetler

MADDE 23- (1) Üyeler tarafından, teminat yükümlölüklerinin yerine getirilmesi amacıyla aşağıdaki varlıklar kullanılabilir. Takasbank Yönetim Kurulu Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 19'uncu maddesi ile belirlenen diğer varlıkları da teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul etmeye ve grup limiti ile alt grup limitlerini değiştirmeye yetkilidir.

- a) Nakit Türk Lirası
- b) Konvertibl Döviz,
- c) Devlet İç Borçlanma Senedi,
- ) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond),
- d) T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.ř. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları,
- e) BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri,
- f) Hisse senedi şemsiye fonu payları,
- g) Borçlanma araçları şemsiye fonu payları,
- ğ) Borsalarda işlem gören standartta altın,
- h) İpotek teminatlđ menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlđ menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler,
- ı) Borsa İstanbul A.ř. payları,
- i) Elektronik ürün senedi.

(2) Takasbank üyenin kredi değerliliği ile teminat olarak aldığı varlıkların değeri arasında var olabilecek spesifik korelasyon ilişkileri sebebiyle üye ile bağlantılı gördüğü menkul kıymet ve garantileri teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul etmeyebilir veya bunların teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilmesini sınırlandırabilir. Üyenin kredi değerliliği ile bağlantılı görölen varlıklara ilişkin teminat uygulama esasları Prosedőr ile belirlenir.

(3) Takasbank teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul ettiği varlıklar için tek bir piyasa veya MKT hizmeti verdiği tüm piyasaların toplamı için Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 43 üncü maddesi çerçevesinde konsantrasyon limitleri uygulayabilir. Konsantrasyon limitlerinin uygulama esasları prosedőr ile belirlenir.

(4) Takasbank tarafından teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilen varlıkların değerlemede kullanılabilir teorik fiyatlama formülleri ve yöntemleri Takasbank internet sitesinde yayınlanır.

(5) İpotek teminatlđ menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlđ menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler grubunda teminat olarak kabul edilecek varlıklara ilişkin kriterler ve bu grupta yer alan kıymetler ile Borsa İstanbul A.ř. paylarının, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond) ile borsalarda işlem gören standartta altının teminata kabul edilecekleri tarih Prosedőr'de belirlenir.

Değerleme katsayıları

MADDE 24- (1) Teminatlara ve garanti fonu katkı paylarına uygulanacak, kesinti oranlarını yansıtan, değerlendirme katsayılarının hesaplanmasında Takasbank tarafından uygun görülen parametrik, parametrik olmayan veya simülasyon tabanlı istatistiksel yöntemler kullanılır. Belirlenen yöntem Piyasa Prosedürü'nde belirtilir. Teminat değerlendirme katsayılarının belirlenmesinde, ilgili varlığın Takasbank tarafından değerlendirilen kredi riski, vadesi, olağanüstü piyasa koşullarındaki volatilitesi, likiditesi ve varsa kur riski dikkate alınır. Değerleme katsayılarının belirlenmesinde TCMB tarafından açıklanan değerler dikkate alınabilir.

(2) Yapılacak hesaplamalarda kullanılacak istatistiksel güven düzeyi %99,5'den, kullanılacak likidite etme süresi ise 2 iş gününden az olamaz. Hesaplamalarda kullanılacak tarihsel verinin 12 aydan az olmaması esastır. Yeterli veya hiç tarihsel verinin bulunmadığı varlıklar için değerlendirme katsayıları, benzer niteliklere sahip varlıklar için hesaplanan katsayılar kıyas alınarak belirlenir.

Teminat kompozisyon limitleri

MADDE 25- (1) Türk Lirası nakit dışında teminata kabul edilecek diğer varlıklar ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri için aşağıda verilen tabloda belirtilen oranlar uygulanır. Takasbank Yönetim Kurulu teminat olarak kabul edilecek yeni varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye veya bu Yönerge ile belirlenmiş olanlar da dahil kompozisyon limitlerinde değişiklik yapmaya yetkilidir.

İşlem Teminatı Olarak Kabul Edilebilecek Varlıklar	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (Grup Limiti Yüzdesi Olarak)
Nakit Türk Lirası	En Fazla % 100	-
Konvertibl Döviz (USD/EUR/GBP)	En Fazla % 100	-
Devlet İç Borçlanma Senedi	En Fazla % 100	%35
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	En Fazla % 100	%35
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	En Fazla % 50	%40
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	En Fazla % 90	%20
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	En Fazla % 50	%20
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	En Fazla % 50	%20
Borsada İşlem Gören Standartta Altın	En Fazla % 25	-
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	En Fazla % 50	%40
Borsa İstanbul A.Ş. payları	En Fazla % 50	-
Elektronik ürün senedi	En fazla %25	%20

(2) Teminat olarak yatırılacak kıymetlerin teminat değerlerinin hesaplanmasında kullanılacak kesinti oranlarını yansıtan değerlendirme katsayıları Prosedür’de açıklanır.

(3) Teminat olarak kabul edilen varlıklar, güncel piyasa fiyatları ile değerlenmelerini teminen Takasbank tarafından belirlenen fiyatlar üzerinden değerlemeye tabi tutulur. Teminat değerlerinin belirlenmesine ilişkin uygulama esasları Prosedür’de açıklanır.

Teminatların mülkiyeti

MADDE 26- (1) MKT hizmeti çerçevesinde alınan teminatların mülkiyeti Kanunun 78 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde Takasbank’a geçer. Takasbank, sözleşme kurulduğu anda ve teminat konusu varlıkların kanuni usullere uyarak devredilmesi sonucu mülkiyet hakkına sahip olur.

(2) Üyenin temerrüdü nedeniyle ya da ilgili mevzuat veya sözleşme hükümlerinde öngörülen nedenlerle teminatlardan Takasbank’ın alacaklarının karşılanması söz konusu olduğunda Takasbank, herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın, teminat konusu malvarlığını, borsa veya teşkilatlanmış diğer bir piyasada kote ise bu piyasadaki değerinden aşağı olmamak üzere satarak satım bedelinden alacağını karşılama veya bu araçların değerini borçlunun yükümlülüklerinden mahsup etme hakkına sahiptir.

(3) Kanunun 78 inci maddesi uyarınca teminatların mülkiyeti Takasbank’a ait olduğundan, teminattan doğan haklar da Takasbank’a aittir. Takasbank, yükümlülüklerin yerine getirilmesi şartıyla, vade sonunda teminatları hakları ile birlikte Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 27 nci maddesi hükümleri çerçevesinde ve Üye talebi doğrultusunda iade eder.

Teminatların izlenmesi ve yönetimi

MADDE 27- (1) Risk gruplarında yer alan pozisyonlarla ilişkilendirilen teminatlar, üyeye bağlı hesaplarda ayrı ayrı izlenir. Bir risk grubunda yer alan teminat fazlalığı diğer bir risk grubundaki pozisyonlardan kaynaklanan teminat açıklarının kapatılmasında veya temerrüdün sonlandırılmasında kullanılamaz. Kanunun 78 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır.

(2) Üye, teminat tamamlama çağrısından doğan borcunu ve takas yükümlülüklerini Prosedür’de belirlenen sürelerin sonuna kadar kapatmakla yükümlüdür. Aksi takdirde Üye, herhangi bir ihbara gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş sayılır, varsa nakit alacağı ödenmez ve Üye hakkında temerrüt hükümleri uygulanır.

(3) Üyeler, teminat tamamlama yükümlülüklerini ilgili pozisyon hesapları için teminat yatırarak yerine getirebilir. Teminat yatırma, çekme, değerlendirme, hesap güncelleme ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi işlemleri pozisyon hesabı bazında gerçekleştirilir.

(4) Kanun’un 79 uncu maddesi uyarınca Takasbank’ın, merkezi karşı taraf olarak yerine getirdiği işlemler nedeniyle teminat olarak aldığı malvarlığı değerleri üzerindeki hak ve yetkisi hiçbir şekilde sınırlandırılmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde, Üyenin herhangi bir sebeple tasarruf yetkisinin bulunmaması Takasbank’ın iyi niyetli aynı hak iktisabına engel olmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde üçüncü kişilerin istihkak ya da sınırlı aynı hak iddiaları Takasbank’a karşı ileri sürülemez.

(5) Teminat veren hakkında konkordato mühleti tanınması, konkordatosunun tasdiki, iflastan sonra konkordato mühleti tanınması, malvarlığının terki suretiyle konkordato süreci içine girmesi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması, iflası, iflasın ertelenmesi veya 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu çerçevesindeki takip prosedürleri ya da Kanunun tedrici tasfiye ile ilgili hükümleri Takasbank’ın teminatlar üzerindeki hak ve yetkisini hiçbir şekilde sınırlandıramaz.

Teminat yatırma veya çekme işlemleri

MADDE 28- (1) Teminat olarak kabul edilebilecek varlıklara ilişkin yatırma, çekme ve değiştirme usul ve esasları ile bunlara ilişkin süreler Prosedür’de belirlenir.

Nakit teminat ve garanti fonu katkı paylarının nemalandırılması

MADDE 28/A (1) Üyeler tarafından tesis edilen nakit Türk Lirası teminat ve garanti fonu katkı payları, varsa zorunlu karşılık olarak tesis edilecek kısmı düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, kredi riski ve likidite koşulları dikkate alınarak, Prosedür’de belirlenen esaslar çerçevesinde Takasbank tarafından mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırır. Nemalandırma işlemi, nemaya konu tutarın bankalara depo ya da mevduat olarak yatırılması ile repo işlemine konu edilmesi suretiyle, Takasbank limitleri dâhilinde yapılır. Takasbank nemalandırma amacıyla nakit teminatları organize para piyasalarına da plase edebilir. Olağandışı piyasa koşullarında nemalandırma yapılmayabilir. Piyasa koşulları nedeniyle Takasbank tarafından nemalandırma yapılamaması halinde nema ödenmez.

(2) Teminat ve garanti fonu katkı paylarının varsa zorunlu karşılık yükümlülüğü düşüldükten sonra kalan tutarının nemalandırılmasından elde edilen brüt nema tutarlarından, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) ve diğer yasal maliyetler ile Takasbank tarafından önerilen ve Kurul tarafından uygun görülen bir oranda “teminat takip ve nemalandırma ücreti” olarak Takasbank tarafından tahsil edilecek tutarın düşülmesi suretiyle kalan bakiye, ilgili hesaplara nema olarak eklenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Garanti Fonuna İlişkin Esaslar

Garanti fonu ve genel esasları

MADDE 29- (1) Takasbank, Piyasa’da vereceği MKT hizmeti kapsamında, üyelerin temerrüde düşmesi halinde oluşabilecek zararların ilgili üyelerin teminatlarını aşan kısmı için kullanılmak üzere üyelerin katkı payları ile oluşturulan bir garanti fonu kurar. MKT üyelerinin garanti fonuna katılımı zorunludur.

(2) MKT üyelerinin garanti fonu katkı payları, yatırılmış ve Takasbank tarafından talep edilmesi halinde yatırılacak ilave garanti fonu katkı paylarından oluşur. Garanti Fonunun MKT Yönetmeliği, Yönerge ve Prosedür hükümleri çerçevesinde kullanılması durumunda, MKT üyelerinden yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarını geçmemek üzere ilave katkı payı yatırımları istenebilir. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde Üyelerden en fazla dört sefer ilave katkı payı yatırımları istenebilir. Bir seferde talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı, her bir üye için, talebe mesnet teşkil eden temerrütlerin vuku bulunduğu ay için hesaplanmış yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz. İlave garanti fonu katkı payı tutarı, bir kez yatırılmış tutarın tamamı olarak veya dilimler halinde toplam yatırılmış tutarı geçmemek şartıyla birden çok kez talep edilebilir.

(3) Üyelikten ayrılma talebini Yönerge ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirdikten sonra ileten bu talepleri henüz Yönetim Kurulu’nca karara bağlanmamış veya MKT üyeliğinden ayrılma talebi Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiş, ancak yatırılmış garanti fonu katkı payının iadesi için süre verilmiş MKT üyelerinin maruz kalabileceği maksimum garanti fonu yükümlülüğü, talep tarihinde henüz çözümlenmesi devam eden bir temerrüdün mevcut olmaması halinde, talepte bulunulan ayın ilk iş günü itibarıyla güncellenen garanti fonu tutarının iki katı, aksi takdirde üç katıdır. Üyelikten ayrılma talebinin sözkonusu yükümlülüklerin yerine getirilmeden yapılması durumunda ise bu oranlar üç ve dört katı olarak uygulanır. Takasbank tarafından muhtemel

garanti fonu yükümlülüklerinden kaçınmak için MKT üyeliğinden ayrıldığı veya ayrılma talebinde bulunduğu değerlendirilen kuruluşlar tekrar MKT üyeliğine kabul edilmeyebilir.

- (4) Temerrüde düşen Üyenin işlem teminatları, garanti fonu katkısı ve Takasbank tarafından Piyasa'da karşılanmış riskler için yapılan sermaye tahsisi yetersiz kalmadıkça, diğer Üyelerin garanti fonu katkı paylarına başvurulamaz.
- (5) Üyeliğin sonlanması halinde Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 33 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde garanti fonu katkı payı geri ödenir.
- (6) Garanti fonundaki varlıklar amacı dışında kullanılamaz.
- (7) Üyeler tarafından garanti fonuna yatırılacak katkı paylarının, kendi mülkiyetlerindeki varlıklardan karşılanması esastır.
- (8) Garanti fonu, Takasbank tarafından temsil ve idare edilir.

Garanti fonunun büyüklüğü ve üyelerce yapılacak katkı payı miktarı

MADDE 30- (1) Garanti fonunun büyüklüğü, en fazla bulunması gereken teminat yükümlülüğüne sahip Üye ile ikinci ve üçüncü en fazla bulunması gereken teminat yükümlülüğüne sahip olan Üyenin stres koşullarında birlikte temerrüdü halinde ortaya çıkacak kaynak ihtiyacının büyük olanından az olamaz. Kaynak ihtiyacı üyelerin stres koşulları altında hesaplanan risklerinin işlem teminatları ile karşılanabilen kısmı dışında kalan bölümünden oluşur. Stres koşullarındaki riskin istatistiksel yöntemlerle tahmininde sırasıyla %99,5; 2 iş günü ve 5 yıldan az olmamak üzere Prosedür'de belirlenen istatistiksel güven düzeyi, elde tutma süresi ve tarihsel veri kullanılır. Takasbank piyasa şartlarını, teminat yoğunlaşmalarını ve temerrüt yönetimi kaynaklarının yeterliliğini gözeterek, asgari garanti fonu yükümlülüğünü, istatistiksel olarak hesaplanan yükümlülükten daha yüksek belirleyebilir.

- (2) Garanti fonunun toplam büyüklüğüne ilişkin hesaplama 3 aydan fazla olmamak kaydı ile yenilenerek mevcut garanti fonunun yeterliliği sınanır.
- (3) Üyelerin garanti fonuna yapacakları katkı, sabit ve taşınmış oldukları riskleri ile orantılı olarak hesaplanan değişken katkı paylarından oluşur.
- (4) Sabit katkı payı olması gereken garanti fonu büyüklüğünün üye sayısına bölünmesi ile elde edilen ortalama tutarı geçmeyecek bir seviyede belirlenerek Prosedür'de duyurulur.
- (5) Değişken katkı payı, Takasbank tarafından üyenin Piyasa'da bulundurması gereken ortalama teminat tutarı gözetilerek hesaplanır. Üye ekranları vasıtasıyla duyurulur.
- (6) Bir üyenin yatırılmış garanti fonu katkı payı, sabit katkı payı tutarından az olamaz.
- (7) Oluşturulacak garanti fonunun büyüklüğünün hesaplanmasında ve üyelerin değişken katkı payına esas teşkil eden ortalama teminat tutarının belirlenmesinde kullanılacak veri setinin uzunluğu Prosedür'de açıklanır. Her bir üyenin yatırması gereken toplam garanti fonu katkı payının elde edilmesinde, üyelere ait ortalama teminat tutarının, belirlenecek bir risk katsayısı ile çarpılması suretiyle hesaplanan garanti fonu risk değeri kullanılır.
- (8) Garanti Fonu katkı payı yükümlülükleri her ayın son iş günü itibarıyla hesaplanır, takip eden ayın ilk işgünü itibarıyla güncellenir. Hesap güncellemesinin yapıldığı Prosedür'de belirlenen saate kadar Takasbank tarafından hesaplara yansıtılan garanti fonu katkı payı tutarına isabet eden değerlenmiş teminat tutarının hesaplara yatırılması gerekir. Yatırılmayan tutarlar için temerrüt hükümleri uygulanır.
- (9) Üyelerin garanti fonu katkı payı hesaplamaları ilgili üyelerin risk durumu ve piyasa koşulları gözetilerek Takasbank tarafından ayın son iş günü beklenmeden yapılabilir.

Garanti fonuna katkı payı olarak kabul edilebilecek kıymetler ve katkı payı tamamlama yükümlülüğü

MADDE 31- (1) Garanti fonuna katkı payı kabul edilecek varlıklar ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Takasbank Yönetim Kurulu garanti fonu katkı payı olarak kabul edilecek varlıkların kompozisyon limitlerini piyasa koşullarına göre değiştirmeye ve yeni varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye yetkilidir.

Garanti Fonu'na Kabul Edilebilecek Varlıklar	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (Grup Limiti Yüzdesi Olarak)
Nakit Türk Lirası	En Fazla % 100	-
Konvertibl Döviz (USD/EUR/GBP)	En Fazla % 100	-
Devlet İç Borçlanma Senedi	En Fazla % 100	% 35
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	En Fazla % 100	% 35
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	En Fazla % 50	% 40
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	En Fazla % 90	% 20
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	En Fazla % 50	% 20
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	En Fazla % 50	% 20
Borsada İşlem Gören Standartta Altın	En Fazla % 25	-
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipotega dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	En Fazla % 50	% 40
Borsa İstanbul A.Ş. payları	En Fazla % 50	-
Elektronik ürün senedi	En Fazla % 25	% 20

(2) Garanti fonu katkı payı olarak yatırılacak kıymetlerin teminat değerlerinin hesaplanmasında kullanılacak kesinti oranlarını yansıtan değerlendirme katsayıları Prosedür'de açıklanır.

(3) Garanti fonu katkı payı olarak kullanılan nakit dışı varlıkların, güncel piyasa fiyatları ile değerlendirilmelerini teminen, Takasbank tarafından belirlenen fiyat üzerinden teminatlar gün sonunda değerlemeye tabi tutulur.

(4) Gün sonu değerlemesi sonucunda katkı payı eksiği bulunan hesaplara, katkı payı tamamlama çağrısı yapılır. Katkı paylarının Prosedür'de belirlenen sürenin sonuna kadar tamamlanması gerekir. Tamamlamayan tutarlar için temerrüt hükümleri uygulanır.

(5) Garanti Fonu içindeki nakit dışı varlıklar Üyenin talebi doğrultusunda değiştirilebilir.

Garanti fonunun kullanım esasları

MADDE 32- (1) Temerrüt yönetiminde, Takasbank Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine kadar kullanılabilir kaynakların yetersiz kalması ve nakit yatırılan garanti fonu katkı paylarının yetersiz kalacağı anlaşıldığında, garanti fonundaki temerrüde düşmemiş üyelere ait nakit dışı katkı payları nakde tahvil edilmeye başlanır.

(2) Garanti fonuna, ilgili temerrüdün ortaya çıktığı tarihten sonra katılan üyelere yatırılan veya mevcut üyelerin temerrüdün ortaya çıkmasından sonra aldıkları risklere karşılık yatırdıkları katkı payları kullanılmaz.

(3) Garanti fonuna başvurulmasını gerektiren hallerde, temerrüt nedeniyle oluşan zararın kapatılmasına kadar geçecek süre içinde garanti fonundan katkı payı çekilmesine izin verilmez.

(4) Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36'ncı maddesi hükümlerine uymak ve ilgili maddede yer alan sıralama içerisinde kalınmak şartıyla, katkı paylarına başvurulmasında en likit varlıktan başlayarak, nakde tahvil kabiliyetinin yüksekliği esas alınır. Garanti fonundaki nakit dışı teminatlardan nakde tahvil edilen ancak kullanılmayan nakit tutarlar, nakit dışı teminatları kullanılan üyelere oransal olarak iade edilir.

(5) Garanti fonuna maledilecek zararın temerrüde düşmemiş üyelere dağıtımında, üyelerin garanti fonu içindeki payları esas alınır.

(6) Üyeler temerrüt yönetimi çerçevesinde kullanılmış olan yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarlarını, 3 iş günü içerisinde tekrar yatırmakla yükümlüdürler.

(7) Garanti fonuna maledilecek zararın fon büyüklüğünün %50'sini aşması muhtemel görüldüğünde, üyelere taahhüt ettikleri ilave katkı paylarını yatırmaları talep edilebilir. Üyeler ilave katkı paylarını talepten sonra 5 iş günü içinde yatırmakla yükümlüdür. İlgili temerrüdün kapatılmasında kısmen veya hiç kullanılmayan ilave katkı payları iade edilir. Talep edildiği halde temerrüdün kapatılmasında kullanılmadan iade halinde, ilave garanti fonu katkı talebinde bulunulmamış sayılır.

(8) Bir aylık dönemde Üyeden talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı tutarı, üyenin o ay için hesaplanan yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz.

(9) Temerrüt nedeniyle üyelere talep edilen ilave garanti fonu katkı paylarının kısmen veya tamamen kullanılması halinde üyelere garanti fonu yükümlülüklerini 30 uncu madde uyarınca hesaplanan miktara tamamlamaları istenir. Aynı ay içerisinde Üyenin diğer üyelerin temerrüdü halinde katlanacağı maksimum zarar sınırını aşan garanti fonu katkı payları ay sonuna kadar sadece kendi temerrütleri halinde kullanılır. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde maksimum ilave garanti fonu katkı payı yükümlülüğünü yerine getiren üyelere talep edilecek normal garanti fonu katkı payı tutarları, içinde bulunulan bir yıllık dönem tamamlanmaya kadar sadece kendi temerrütleri için kullanılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Temerrüt İşlemlerine İlişkin Esaslar

Genel esaslar

MADDE 33- (1) Piyasa'da yapılan işlemlerden doğan borçlar aşağıdaki durumlarda muaccel hale gelir.

- Borcun valörünün veya vadesinin gelmesi;
- Takasbank tarafından hesaplanan gün içi ve gün sonu teminat tamamlama yükümlülüklerinin, Prosedürlerde belirlenen süre içerisinde yerine getirilmemesi;
- Garanti fonu ve ilave garanti fonu katkı payları tamamlama yükümlülüklerinin süresi içerisinde yerine getirilmemesi;
- Yönerge'nin 9 uncu maddesi kapsamında Üyenin yükümlülüklerinin Takasbank tarafından

tasfiye edilmesine karar verilmesi.

(2) Borcun muaccel hale geldiği tarihte, Prosedür'de belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Üye, ayrıca bir bildirimde bulunulmaksızın temerrüde düşer. Üyenin muaccel hale gelen bir borcundan temerrüde düşmesi durumunda, üyenin tüm borçları muaccel hale gelir.

(3) Temerrüt halinde, Takasbank tarafından Üyenin ilgili hesaplarındaki teminatlarını çekmesine izin verilmez. Takasbank temerrüt büyüklüğünü gözeterek, Üyenin hesapları üzerinden emir iletimini engelleyebilir.

(4) Takasbank tarafından Üyeye temerrüt halini sona erdirmesi için en fazla temerrüt tarihini takip eden iş günü Prosedür'de belirlenen saate kadar süre verilebilir. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilmemesi halinde, Takasbank tarafından organize ve tezgah üstü piyasalarda işlem yapabilir. İşlemin gerçekleştirilebilmesi için üyenin işlem teminatı ve garanti fonu katkı payı tutarları kullanılabilir.

(5) Teminat ve garanti fonu yükümlülüklerinin Prosedür'de belirlenen sürelerde yerine getirilmemesi halinde temerrüt faizi uygulanır.

Teminat temerrüdü

MADDE 34- (1) İşlem valöründe gerçekleşen teminat temerrütlerinde, Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, teminat yükümlülüğünün, takas alacağından karşılanarak valör tarihinde yerine getirilmesi ve takasın tamamlanması; işlemin valör tarihinde tamamlanamaması halinde ise, Prosedür'de belirlenen süre ile sınırlı olmak üzere işlem faizi üzerinden hesaplanan faiz tutarı kadardır.

(2) Piyasa'da yapılan işlemlerde, teminat teslimle yükümlü üyenin temerrüdü durumunda, fon arz eden üyenin işleminin gerçekleştirilmesi esastır. Teminat borçlusunun temerrüt hükümleri saklı kalmak üzere, teminat borcu tamamen temin edildiği takdirde, aynı gün içerisinde işlem gerçekleşmiş kabul edilir. Kısmi teminat ödemesinde ödenmiş teminat tutarı ölçüsünde işlem gerçekleşmiş sayılır. Gerçekleşmeyen işlem için temerrüt hükümleri uygulanır.

(3) Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin yükümlülüğü takas alacaklarından, eksik kalan kısım olması halinde ise garanti fonundan ve gerekmesi halinde diğer temerrüt kaynaklarından karşılanır. Temerrüt yönetim kaynaklarının yetmediği durumda ise gerçekleşmeyen işlem tutarı iptal edilmiş sayılır. İlgili tutar mağdur olan üyeye, işlem iptaline konu tutarın temerrüt cezası ile birlikte ödenir.

İşlem valör veya vadesinde nakit temerrüdü

MADDE 35- (1) İşlemin valöründe gerçekleşen nakit temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, nakdin takas tarihinde ödenmesi; nakdin takas tarihinde ödenmemesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.

(2) Nakit borcu kısmen veya tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır.

(3) Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin işlem öncesi bloke edilen teminatı ve garanti fonu da teminat olarak kullanılarak Takasbank en iyi gayret ile nakit alacaklısına, alacaklı olduğu tutarın ödenmesini teminen organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan fon temin etmeye çalışır. Prosedür'de belirlenen sürenin sonuna kadar temin edilemeyen tutar için işlem iptali yapılır, nakit alacaklısına temerrüt dönemi için mağduriyet ödemesi yapılır.

- (4) İşlemin vadesinde gerçekleşen nakit temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite koşulları saklı kalmak kaydıyla, nakdin vade tarihinde ödenmesi; nakdin vade tarihinde ödenmemesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak Prosedür'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.
- (5) Nakit borcu kısmen veya tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin bloke teminatı ve garanti fonu da kullanılarak Takasbank en iyi gayret ile nakit alacaklısına, alacaklı olduğu tutarın ödenmesini teminen, teminat satışı yoluyla organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan fon temin etmeye çalışır.
- (6) Nakit temerrüdü durumunda 36 ncı madde hükümleri uyarınca temerrüt faizi uygulanır. Nakit teslimat alacaklısına, nakit teslimatın tamamı gerçekleştirilene kadar geçecek süre için, teslim edilemeyen kısma ilişkin olarak, tahsil edilen temerrüt faiz tutarının $\frac{3}{4}$ ' ü kadar mağduriyet ödemesi yapılır. Hesaplanan faiz tutarının asgari temerrüt cezasının altında kalması durumunda, hesaplanan tutar üzerinden ödeme yapılır.
- (7) Nakit teslimat borçlusuz söz konusu nakdi 36 ncı madde kapsamında hesaplanacak olan temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.

Temerrüt faizi

MADDE 36- (1) Takas, teminat ve garanti fonu yükümlülüklerini belirlenen saatten sonra yerine getiren üyelere temerrüt faizi, yasal yükümlülükleri ile birlikte tahsil edilir.

(2) Temerrüt faizinin hesaplanmasında, temerrüde düşülen tarih ile yükümlülüğün yerine getirildiği tarih arasındaki süre dikkate alınır. Şu kadar ki, takas tarihinde belirlenen son saatten sonra ancak aynı gün yerine getirilen yükümlülükler için temerrüt faizi katsayısı farklılaştırılabilir.

(3) Temerrüde düşen üyeye, yerine getirilmeyen yükümlülük tutarının; BİAŞ Repo Ters Repo Pazarı, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranlarından en yüksek olanının Prosedürle belirlenen katsayılar esas alınarak hesaplanacak tutarı kadar temerrüt faizi uygulanır.

(4) Tahsil edilecek temerrüt faizlerine alt sınır uygulanır. Asgari temerrüt faizi, Prosedür ile belirlenir.

(5) Asgari temerrüt matrahı ve asgari temerrüt faizine ilişkin tutarlar Maliye Bakanlığı tarafından her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak belirlenir ve uygulama öncesinde üyelere duyurulur.

(6) Takasbank, borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar temerrüde düşen Üye tarafından tazmin edilir.

Tahakkuk, bildirim ve tahsilat

MADDE 37- (1) Tahakkuk eden temerrüt faizi diğer yasal yükümlülükler ile birlikte tahakkuk tarihinden itibaren 1 iş günü içerisinde ödenir.

(2) Tahakkuk ettirilen temerrüt faizine ilişkin üyeye bildirim yapılır. Tahakkuk ettiği halde süresi içinde üye tarafından yatırılmayan temerrüt faizi ve diğer yasal yükümlülükler, takip eden iş günü üyenin serbest cari hesabından Takasbank tarafından re'sen tahsil edilir.

Temerrüt yönetim süreci

MADDE 38- (1) Takas yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeyen ve Yönerge'de belirlenen süreler içinde Takasbank tarafından Piyasa'da yapılan işlemler sonucunda takas borcu kapatılmayan Üyenin ilgili temerrüdü MKT Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesi uyarınca Borsa, Kurul ve ilgili Üyeye bildirilir ve Üyenin hesapları üzerinde her türlü işlem yapma yetkisi durdurulur.

(2) Takasbank, temerrüde düşen Üye hakkında Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri çerçevesinde, sadece bunlarla sınırlı olmamak üzere, aşağıdaki önlemlerin bir ya da birkaçını uygulayabilir. Temerrüt yönetim araçlarının kullanımında temerrüdün nedeni ve piyasalara etkileri göz önünde bulundurulur.

- Temerrüde düşmemiş müşteri hesaplarındaki açık pozisyonların, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 26 ncı maddesi uyarınca teminatlarıyla birlikte tamamen ya da kısmen temerrüde düşmeyen bir Üyeye taşınması;
- Üyenin diğer piyasalardaki işlem teminatı fazlalıklarının kullanılması,
- İlgili Piyasa'da riskinin bulunmaması kaydıyla, Üyenin diğer piyasalardaki garanti fonu katkı paylarının kullanılması,
- Temerrüde düşmemiş Üyelere ait garanti fonu katkı paylarının kullanımı için bu Yönerge'nin 32 nci maddesi uyarınca hareket edilmesi,
- Müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde resen veya müşterilerin talebiyle temerrüde düşen Üyenin rızası aranmaksızın diğer üyelere taşınması,
- Pozisyonların resen kapatılması,
- Aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi.

(3) Takasbank tarafından temerrüde düşen üye hakkında bu Yönerge'de yer alan temerrüt hükümlerinin ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin Beşinci Bölümü hükümlerinin tatbiki sonrasında oluşan ve temerrüde düşen Üyeye ait teminat ve garanti fonu katkı paylarıyla karşılanamayan açıklar Takasbank ve diğer Üyelerin zararı olarak tanımlanır ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan sıra ile üstlenilir. Temerrüde düşen Üyeden daha sonra yapılacak tahsilatlar Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin beşinci fıkrası uyarınca dağıtılır.

(4) Takasbank, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 36 ncı maddesi çerçevesinde karşılanmış risklere tahsis edilen sermayenin temerrüt nedeniyle kullanılması durumunda eksilen miktarı, bir ay içinde tamamlar. Bir yıllık sürede bu şekilde tamamlanacak tahsis edilen sermaye miktarı dönem başında belirlenen miktarı aşamaz. Eksilen sermayenin tamamlanmasına kadar geçecek bir aylık sürede tekrar temerrüt yaşanması halinde varsa tahsis edilen sermayeden arta kalan kısım kullanılır. Yetersiz kalan bölüm için temerrüde düşmemiş Üyelerin garanti fonuna başvurulur. Sermayenin yeniden tamamlanması, kullanılmış garanti fonu katkı paylarının iadesini gerektirmez.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Ücret ve komisyonlar

MADDE 39- (1) Takasbank'ın bu Yönerge kapsamında sunmuş olduğu hizmetlere ilişkin olarak Üyelerine uygulayacağı ücret ve komisyonlar hakkında Genel Yönetmeliğin 35 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Disiplin hükümleri

MADDE 40- (1) Bu Yönerge'de belirlenen yükümlülüklere uymayan Üyeler hakkında, Yönerge'de yer alan hükümlere ek olarak Merkezi Takas Yönetmeliği'nin Yedinci Bölümünde yer alan disiplin hükümleri de uygulanır.

Olağanüstü durumlarda alınacak tedbirler

MADDE 41- (1) Takasbank, Piyasa takas işlemlerinin olumsuz etkileneceğini öngördüğü olağanüstü durumların varlığı halinde alınacak önlemleri belirlemeye ve uygulamaya yetkilidir. Söz konusu durumlarda Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 48 inci maddesinde yer alan tedbirleri almaya yetkilidir.

Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak hükümler

MADDE 42- (1) Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde Merkezi Takas Yönetmeliği ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 1- (1) İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteye dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler için %40 olarak belirlenen "Alt Grup Limiti", 31.12.2019 tarihine kadar %100 olarak uygulanır.

(2) Borsa İstanbul A.Ş. payları, Borsa İstanbul A.Ş.'nin alım garantisinin devam ettiği sürece teminat olarak kabul edilir.

(3) Teminata kabul edilen varlıklara yapılan eklemeler ile teminata kabul edilen varlıkların kompozisyon limitlerinde yapılan revizyonlar Prosedür'de yayınlanması sonrası geçerlilik kazanır.

Yürürlük

MADDE 43- (1) Yönerge yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 44- (1) Yönerge hükümlerini Yönetim Kurulu yürütür.